

Lista płac w praktyce. Odpowiedzi na najtrudniejsze pytania

Wydanie 8.

Przejdź do produktu na ksiegarnia.beck.pl

Rozdział I. Zasady oskładkowania i opodatkowania wynagrodzeń

Problematyka oskładkowania i opodatkowania wynagrodzeń jest zagadnieniem bardzo obszernym. Poniższe opracowanie pozwoli na poznanie podstawowych zasad, którymi należy kierować się przy rozliczaniu z podatku i składek ZUS świadczeń przyznawanych zatrudnionym osobom.

W myśl art. 11 ust. 1 PDOFizU przychodami są, co do zasady, otrzymane lub postawione do dyspozycji podatnika w roku kalendarzowym pieniądze i wartości pieniężne oraz wartość otrzymanych świadczeń w naturze i innych nieodpłatnych świadczeń.

Za przychody ze stosunku pracy uważa się wszelkiego rodzaju wypłaty pieniężne oraz wartość pieniężną świadczeń w naturze bądź ich ekwiwalenty, bez względu na źródło finansowania tych wypłat i świadczeń, a w szczególności: wynagrodzenia zasadnicze, wynagrodzenia za godziny nadliczbowe, różnego rodzaju dodatki, nagrody, ekwiwalenty za niewykorzystany urlop i wszelkie inne kwoty niezależnie od tego, czy ich wysokość została z góry ustalona, a ponadto świadczenia pieniężne ponoszone za pracownika, jak również wartość innych nieodpłatnych świadczeń lub świadczeń częściowo odpłatnych.

Mimo szerokiego zdefiniowania przez ustawodawcę przychodów, nie od wszystkich świadczeń przyznawanych zatrudnionym trzeba naliczać należności publicznoprawne.

1. Definicja przychodu ze stosunku pracy

Dorota Twardo

Za przychody ze stosunku pracy, stosunku służbowego, pracy nakładczej oraz spółdzielczego stosunku pracy uważa się wszelkiego rodzaju wypłaty pieniężne oraz wartość pieniężną świadczeń w naturze bądź ich ekwiwalenty bez względu na źródło finansowania tych świadczeń. Są to w szczególności:

- 1) wynagrodzenie zasadnicze,
- 2) wynagrodzenie za godziny nadliczbowe,
- 3) różnego rodzaju dodatki,

- 4) nagrody,
- 5) ekwiwalenty za niewykorzystany urlop,
- 6) wszelkie inne kwoty niezależnie od tego, czy ich wysokość została określona z góry,
- 7) świadczenia pieniężne ponoszone za pracownika, jak również wartość innych nieodpłatnych świadczeń lub częściowo odpłatnych.

Powyższa lista nie jest wyczerpująca. Do rozstrzygnięcia, czy dane świadczenie można zakwalifikować jako przychód z tytułu stosunku pracy, istotne jest, czy może uzyskać je wyłącznie pracownik, czy również inna osoba niezwiązana obecnie i w przeszłości z pracodawcą. Na to, czy otrzymane wynagrodzenia pieniężne lub świadczenia w naturze stanowią przychód ze stosunku pracy, nie ma wpływu fakt pozostawania w zatrudnieniu w momencie uzyskania tego przychodu. Oznacza to, że przychody osoby, z którą już rozwiązano umowę o pracę, otrzymane od byłego pracodawcy również są przyporządkowane do źródła, jakim jest stosunek pracy.

Orzecznictwo

O tym, czy świadczenie jest przychodem ze stosunku pracy (i innych stosunków wymienionych w art. 12 ust. 1 P D O F i z U), decyduje okoliczność, czy może je otrzymać wyłącznie pracownik w rozumieniu ust. 4 tego artykułu, czy także inna osoba, niezwiązana (aktualnie lub w przeszłości) z pracodawcą (wyr. NSA z 26.3.1993 r., III SA 2219/92, ONSA 1993, Nr 3, poz. 83, Legalis).

Podstawa prawna:

- art. 11, 12 P D O F i z U,
- art. 18 S y s U b S p o ł U,
- § 2, 3 P o d s t W y m S k ł R.

2. Nieodpłatne świadczenia i świadczenia w naturze

Dorota Twardo/Mariusz Pigulski

Przychód ze stosunku pracy podlegający opodatkowaniu stanowią nie tylko rzeczywiście uzyskane kwoty pieniężne. Opodatkowane mogą być świadczenia darmowe, które podatnik otrzymuje od swojego pracodawcy. Może to być np. dodatkowa opieka medyczna, karnety rekreacyjne, bilety do kina czy korzystanie z darmowych programów komputerowych.

Nieodpłatne świadczenia nie mogą być mylone ze świadczeniami w naturze. Świadczenia nieodpłatne nie są bowiem rzeczami czy prawami, są to natomiast przede wszystkim nieodpłatne usługi świadczone na rzecz pracowników.

Zaznaczmy w tym miejscu, że TK stwierdził, że świadczenia niepieniężne uznaje się za podlegające opodatkowaniu w sytuacji, w której posiadają one następujące cechy (wyr. TK z 8.7.2014 r., K 7/13, OTK-A 2014, Nr 7, poz. 69, Legalis):

- 1) zostały spełnione za zgodą pracownika (skorzystał z nich w pełni dobrowolnie);

- 2) zostały spełnione w jego interesie (a nie w interesie pracodawcy) i przyniosły mu korzyść w postaci powiększenia aktywów lub uniknięcia wydatku, który musiałby ponieść;
- 3) korzyść ta jest wymierna i można ją w skonkretyzowanej wysokości przypisać indywidualnemu pracownikowi, a nie tylko w sposób ogólny dla wszystkich podmiotów.

Do celów podatkowych wartość pieniężną innych nieodpłatnych świadczeń ustala się:

- 1) jeżeli przedmiotem świadczenia są usługi wchodzące w zakres działalności gospodarczej osoby wypłacającej świadczenia – według cen stosowanych wobec innych odbiorców;
- 2) jeżeli przedmiotem świadczeń są usługi zakupione – według cen zakupu;
- 3) jeżeli przedmiotem świadczeń jest udostępnienie lokalu lub budynku – według równowartości czynszu, jaki przysługiwałby w razie zawarcia umowy najmu tego lokalu lub budynku;
- 4) w pozostałych przypadkach – na podstawie cen rynkowych stosowanych przy świadczeniu usług lub udostępnianiu rzeczy lub praw tego samego rodzaju i gatunku, z uwzględnieniem w szczególności ich stanu i stopnia zużycia oraz czasu i miejsca udostępnienia.

Wartość pieniężną nieodpłatnego świadczenia przysługującego pracownikowi z tytułu wykorzystywania samochodu służbowego do celów prywatnych ustala się z kolei w wysokości:

- 1) 250 zł miesięcznie – dla samochodów o pojemności silnika do 1600 cm³;
- 2) 400 zł miesięcznie – dla samochodów o pojemności silnika powyżej 1600 cm³.

W przypadku wykorzystywania samochodu służbowego do celów prywatnych przez część miesiąca wartość świadczenia ustala się za każdy dzień wykorzystywania samochodu do celów prywatnych w wysokości 1/30 kwot określonych powyżej.

Jeżeli świadczenia są częściowo odpłatne, wówczas przychodem pracownika jest różnica między wartością tych świadczeń, ustaloną według powyższych zasad a ponoszona przez niego odpłatnością.

Z kolei na potrzeby składek ZUS, wartość pieniężną świadczeń w naturze ustala się w wysokości ekwiwalentu pieniężnego określonego w przepisach o wynagradzaniu, a w razie ich braku:

- 1) jeżeli przedmiotem świadczeń są rzeczy lub usługi wchodzące w zakres działalności gospodarczej pracodawcy – według cen stosowanych wobec innych odbiorców niż pracownicy;
- 2) jeżeli przedmiotem świadczeń są rzeczy lub usługi zakupione przez pracodawcę – według cen ich zakupu;
- 3) jeżeli przedmiotem świadczenia jest udostępnienie lokalu mieszkalnego:
 - a) dla lokali spółdzielczych typu lokatorskiego i własnościowego – w wysokości czynszu obowiązującego dla tego lokalu w danej spółdzielni mieszkaniowej,
 - b) dla lokali komunalnych – w wysokości czynszu wyznaczonego dla tego lokalu przez gminę,

- c) dla lokali własnościowych, z wyłączeniem wymienionych w lit. a, oraz domów stanowiących własność prywatną – w wysokości czynszu określonego według zasad i stawek dla mieszkań komunalnych na danym terenie, a w miastach – w danej dzielnicy,
- d) dla lokali w hotelach – w wysokości kosztu udokumentowanego rachunkami wystawionymi przez hotel (§ 3 PodstWymSkłR).

Przypomnijmy, że podstawą wymiaru składek ZUS jest:

- 1) w przypadku pracowników – przychód w rozumieniu przepisów PDOFizU osiągany przez pracowników z tytułu zatrudnienia w ramach stosunku pracy, z wyjątkiem:
 - a) wynagrodzenia za chorobę (ono podlega tylko ubezpieczeniu zdrowotnemu) i zasiłków z ubezpieczenia społecznego (takich jak np. zasiłek chorobowy, macierzyński czy opiekuńczy) oraz
 - b) świadczeń wymienionych w § 2 PodstWymSkłR;
- 2) w przypadku zleceniobiorców:
 - a) przychód w rozumieniu przepisów PDOFizU z tytułu stosunku cywilnoprawnego – jeśli odpłatność w umowie zlecenia określono kwotowo, w kwotowej stawce godzinowej lub akordowej albo prowizyjnie,
 - b) zadeklarowana kwota, nie niższa niż minimalne wynagrodzenie za pracę – gdy odpłatność w umowie zlecenia określono w inny sposób niż powyżej.

Podstawa prawna:

- art. 11–12 PDOFizU,
- art. 18 SysUBSpółU,
- § 3 PodstWymSkłR.

3. Moment powstania przychodu

Dorota Twardo

Przychodami zarówno do celów ustalania składek ZUS, jak i zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych są otrzymane lub postawione do dyspozycji ubezpieczonego w danym miesiącu kalendarzowym pieniądze i wartości pieniężne oraz wartość otrzymanych świadczeń w naturze i innych nieodpłatnych świadczeń oraz świadczeń częściowo odpłatnych.

Pracodawca, co do zasady, obowiązany jest naliczać składki i podatek od wszystkich wypłat w gotówce i wartości świadczeń w naturze dokonanych lub postawionych do dyspozycji pracowników w danym miesiącu kalendarzowym, bez względu na okres, którego te wypłaty dotyczą.

**Interpretacja indywidualna ZUS Oddział w Lublinie
z 30.8.2013 r. (WPI/200000/451/1146/2013, niepubl.)**

Składki na ubezpieczenia społeczne są naliczane od przychodu w postaci wszystkich otrzymanych lub postawionych do dyspozycji w danym miesiącu kalendarzowym należności przysługują-

jących pracownikom, wymienionych w katalogu zawartym w ustawie o podatku dochodowym, chyba że na podstawie stosownych przepisów zostały wyłączone z podstawy ustalania składek.

Nadmieńmy, że należne acz niewypłacone podwładnemu wynagrodzenie za pracę nie stanowi podstawy wymiaru zaliczki podatkowej oraz składek na ubezpieczenia społeczne. Potwierdza to m.in. uchwała SN(7) z 10.9.2009 r.

Orzecznictwo

Podstawą wymiaru składki są (fizycznie) otrzymane – wypłacone środki pieniężne, albo też takie środki postawione do dyspozycji pracownika (a więc środki pieniężne wypłacone, ale z przyczyn leżących po stronie pracownika niepobrane przez niego, a więc należność przekazana do dyspozycji pracownika jako prawnie mu przysługująca) – tak rozumiany jest przychód w PDOFizU, co skądinąd jest zrozumiałe, biorąc pod uwagę, że podatek dochodowy jest należny od środków pieniężnych, którymi podatnik dysponuje, albo może dysponować. Nie jest więc prawnie możliwe uwzględnianie w podstawie wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne pracowników jakichkolwiek należności, które nie stały się przychodem ze stosunku pracy w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych.

Przychód powstaje dopiero w momencie rzeczywistego otrzymania lub postawienia go do dyspozycji pracownika, stąd przy ustalaniu podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne istotne jest czy powstał przychód z tytułu stosunku pracy, a więc czy nastąpiła wypłata należności lub jej postawienie do dyspozycji ubezpieczonego. Przychód z tytułu wynagrodzenia za pracę – zgodnie z ogólnymi zasadami określonymi w art. 11 ust. 1 PDOFizU – powstaje z chwilą jego otrzymania lub postawienia do dyspozycji. Stąd też wynagrodzenie będzie dla pracownika przychodem tego roku podatkowego, w którym zostało otrzymane, choćby nawet dotyczyło ono roku poprzedniego (uchw. SN(7) z 10.9.2009 r., I UZP 5/09, Legalis).

Przykład

Kiedy powstaje przychód pracownika, jeżeli wypłata za dany miesiąc następuje na początku miesiąca następnego?

Gdy wynagrodzenie za dany miesiąc wypłacane jest w miesiącu następnym (np. 10. dnia następnego miesiąca), przychód pracownika powstaje w miesiącu następującym po miesiącu, którego dotyczy wypłata. Dopiero wtedy bowiem pracownik otrzymuje wynagrodzenie, ewentualnie jest ono postawione do jego dyspozycji. Zgodnie bowiem z art. 12 ust. 1 PDOFizU za przychody ze stosunku służbowego uważa się wszelkiego rodzaju wypłaty pieniężne oraz wartość pieniężną świadczeń w naturze bądź ich ekwiwalenty, bez względu na źródło finansowania tych wypłat i świadczeń. Momentem otrzymania przychodów jest zaś, w świetle art. 11 ust. 1 PDOFizU, moment otrzymania wynagrodzenia lub postawienia go do dyspozycji podatnika.

Przychód powstaje także w dniu, w którym środki pieniężne postawiono do dyspozycji pracownika, np. w dniu wypłaty wynagrodzeń, pod warunkiem że pracodawca był realnie przygotowany do dokonania takiej wypłaty, albo w dniu zawiadomienia przez pocztę o możliwości odbioru przekazu pieniężnego, bez względu na to, czy pracownik rzeczywiście pieniądze otrzymał.

Przykład

Wynagrodzenia są wypłacane w kasie ostatniego dnia miesiąca. Kiedy powstał przychód u pracownika, jeśli pensję za grudzień 2020 r. odebrał on z kasy w styczniu 2021 r.?

Mimo że pracownik pobrał pieniądze w nowym roku, nie będą one stanowiły przychodu styczniowego, lecz grudniowy, ponieważ były postawione do jego dyspozycji (do odebrania w kasie) w grudniu 2020 r. Pracodawca był przygotowany finansowo do wypłaty, natomiast pracownik za dysponował środkami w taki sposób, że się po nie zgłosił w terminie późniejszym.

Jeżeli natomiast wynagrodzenie za pracę, zgodnie z pisemną dyspozycją pracownika, jest przez pracodawcę dokonywane w formie przelewu bankowego na osobiste konto podwładnego, to przychód ze stosunku pracy powstaje w dniu obciążenia konta zakładu pracy. Takie też stanowisko zajmują organy podatkowe, np.: Dyrektor IS w Warszawie w interpretacji indywidualnej z 8.7.2009 r. (IPPB5/423-198/09-3/MB, Legalis), czy też w interpretacji indywidualnej z 18.7.2014 r. (IPPB2/415-372/14-2/LS, Legalis).

**Interpretacja indywidualna Dyrektora Izby Skarbowej w Warszawie
z 18.7.2014 r. (IPPB2/415-372/14-2/LS, Legalis)**

Zasadny zatem będzie pogląd, iż za moment uzyskania przychodu ze stosunku pracy należy przyjąć moment wypłaty (obciążenia rachunku), a nie dzień, w którym wynagrodzenie wpłynie na rachunek pracownika.

Z przedstawionego stanu faktycznego wynika, że w grudniu 2013 r. została podpisana umowa za porozumieniem stron o rozwiązaniu stosunku pracy. W umowie tej uwzględniono odprawę stanowiącą 5-krotność wynagrodzenia miesięcznego (za miesiące od stycznia 2014 do maja 2014 r.) oraz ekwiwalent za zaległe dni urlopowe. W grudniu pracodawca przelał należne wynagrodzenie za gruzdzień, które pracownik otrzymał 30.12.2013 r. W innym terminie grudniowym pracodawca polecił przelew za odprawę i ekwiwalent, co zostało zaksięgowane na koncie pracownika 2.1.2014 r. Przesłany przez pracodawcę PIT-11 za rok 2013 traktuje środki otrzymane przez pracownika w 2014 r. jako przychód za rok 2013.

Mając powyższe na uwadze, należy stwierdzić, że jeżeli obciążenie (uznanie) rachunku bankowego pracodawcy nastąpiło w grudniu 2013 r., suma pieniężna przysługująca (...) tytułem odprawy i ekwiwalentu za zaległe dni urlopowe stanowi przychód roku 2013 i podlega opodatkowaniu według zasad obowiązujących w tym roku (...).

**Interpretacja indywidualna Dyrektora Krajowej Informacji
Skarbowej z 4.11.2019 r. (0113-KDIPT2-1.4011.410.2019.2.MD, Legalis)**

W sytuacji, gdy wypłata wynagrodzenia jest dokonywana na wskazany przez pracownika rachunek płatniczy (...) „postawienie do dyspozycji” oznacza moment, w którym środki „schodzą” z konta bankowego pracodawcy. Nie jest to dzień otrzymania środków na konto bankowe pracownika.

Przykład

Pracodawca dokonuje wypłat przelewem na wskazane przez pracowników konta bankowe. Dyspozycję przelewu wynagrodzeń za gruzdzień złożył w banku 31.12.2020 r. i pieniądze z jego konta zeszedł w tym samym dniu. Kiedy powstał przychód po stronie pracowników, jeśli pensje na konta pracowników wpłynęły dopiero 2.1.2021 r.?

Momentem uzyskania przychodu ze stosunku pracy jest dzień obciążenia konta bankowego pracodawcy, a nie dzień, w którym pensje znalazły się na rachunku pracowników. Zatem w takiej sytuacji wynagrodzenia grudniowe powiększą przychody 2020 r., a nie 2021 r.

Podstawa prawna:

- art. 11 ust. 1 P D O F i z U.

4. Zmiany w PIT od 1.10.2019 r.

Mariusz Pigulski

Z początkiem października 2019 r. weszły w życie ważne zmiany z zakresu podatku dochodowego od osób fizycznych polegające przede wszystkim na:

- 1) obniżeniu stawki podatkowej PIT z 18% do 17%,
- 2) ponad dwukrotnym podniesieniu kwoty zryczałtowanych kosztów uzyskania przychodu,
- 3) zmienieniu kwoty zmniejszającej podatek.

Zredukowanie PIT do 17% dotyczy należności:

- 1) uzyskiwanych, począwszy od 1.10.2019 r. oraz
- 2) rozliczanych na ogólnych zasadach przy zastosowaniu skali podatkowej, a więc przede wszystkim dochodów:
 - a) ze stosunku pracy,
 - b) z działalności wykonywanej osobiście (umowy o dzieło, umowy zlecenia),
 - c) z działalności gospodarczej osób fizycznych, w tym w formie spółek osobowych,
 - d) z emerytury i renty,
 - e) z praw majątkowych.

Obniżenie PIT o 1 punkt procentowy przewidziano także w przypadku zryczałtowanego podatku dochodowego od przychodów z działalności wykonywanej osobiście wymienionych w art. 13 pkt 2 i 5–9 P D O F i z U (czyli przychodów np. z umów zlecenia i o dzieło oraz umów o zarządzanie przedsiębiorstwem, kontraktów menedżerskich lub umów o podobnym charakterze), jeżeli kwota należności określona w umowie zawartej z osobą niebędącą pracownikiem płatnika nie przekracza 200 zł.

Płatnicy przy rozliczaniu opodatkowanych świadczeń przyznawanych w miesiącach od października do grudnia 2019 r. powinni byli stosować stawkę podatku PIT na poziomie 17% lub 17,75%, gdy zawniósł o to zatrudniony. Stawka ta jest wynikiem okresu obowiązywania przez 9 miesięcy (od stycznia do września) wyższej stawki PIT (18%) i stawki wynoszącej 17% (w ostatnim kwartale 2019 r.).

4.1. Nowa kwota zmniejszająca miesięczne zaliczki na podatek

Od początku października 2019 r. przy rozliczaniu należności zatrudnionych osób obowiązuje roczna kwota zmniejszająca podatek w wysokości 525,12 zł. W rezultacie, aktu-

alnie jeśli płatnik dysponuje złożonym przez podatnika oświadczeniem PIT-2, wówczas pomniejsza jego miesięczne zaliczki podatkowe o kwotę 43,76 zł czyli o 1/12 rocznej kwoty zmniejszającej (525,12 zł ÷ 12).

4.2. Wyższe koszty uzyskania przychodu

Od 1.10.2019 r. zryczałtowane, miesięczne koszty uzyskania przychodów wynoszą:

- 1) 250 zł – w przypadku gdy podatnik uzyskuje przychody z tytułu jednego stosunku służbowego, stosunku pracy, spółdzielczego stosunku pracy oraz pracy nakładczej – koszty w takiej kwocie uwzględniamy również przy wyliczaniu podatku od przychodów z działalności wykonywanej osobiście należnych z tytułu:
 - a) pełnienia obowiązków społecznych lub obywatelskich,
 - b) powołania do składu zarządów, rad nadzorczych, komisji lub innych organów stanowiących osób prawnych,
 - c) umów o zarządzanie przedsiębiorstwem, kontraktów menedżerskich lub umów o podobnym charakterze;
- 2) 300 zł – w przypadku gdy miejsce stałego lub czasowego zamieszkania podatnika jest położone poza miejscowością, w której znajduje się zakład pracy, a podatnik nie uzyskuje dodatku za rozłąkę.

Tabela 1. Obowiązujące od 1.10.2019 r. i od 1.1.2020 r. kwoty kosztów uzyskania przychodów:

		2019 r.	2020 i 2021 r.
Z jednego stosunku pracy	Miesięcznie	250 zł (od 1.10.2019 r.)	250 zł
	Rocznie	1751,25 zł	3000 zł
Z kilku stosunków pracy	Nie może przekroczyć rocznie	2626,54 zł	4500 zł
Z jednego stosunku pracy dla dojeżdżających	Miesięcznie	300 zł (od 1.10.2019 r.)	300 zł
	Rocznie	2151,54 zł	3600 zł
Z kilku stosunków pracy dla dojeżdżających	Nie może przekroczyć rocznie	3226,92 zł	5400 zł

Obniżeniu stawki procentowej podatku od października 2019 r. towarzyszyły zmiany w tabeli skali podatkowej dotyczącej roku 2019 i 2020.

Tabela 2. Skala podatkowa obowiązująca w 2020 i 2021 r.

Podstawa obliczenia podatku w złotych		Podatek wynosi	
ponad	do		
	85 528 zł	17%	minus kwota zmniejszająca podatek
85 528 zł		14 539,76 zł + 32% nadwyżki ponad 85 528 zł	

Podstawa prawna:

- art. 22 ust. 2, art 27 P D O F i z U.

5. Zwolnienie podatkowe „zerowy PIT”

Mariusz Pigulski

Od 1.8.2019 r. z podstawy opodatkowania wyłączone zostały uzyskiwane przez osoby do ukończenia 26. roku życia przychody ze stosunku służbowego, stosunku pracy, pracy nakładczej, spółdzielczego stosunku pracy oraz z umów zlecenia, o których mowa w art. 13 pkt 8 P D O F i z U, do wysokości nieprzekraczającej:

- 1) od 2020 r. – 85 528 zł (w skali roku),
- 2) w okresie od sierpnia do grudnia 2019 r. – 35 636,67 zł.

Preferencja ta zwana jest potocznie „zerowym PIT” i wynika z art. 21 ust. 1 pkt 148 P D O F i z U.

Przepisy P D O F i z U ustanawiające konkretne zwolnienie z opodatkowania nie podlegają wykładni rozszerzającej i należy je interpretować ściśle. W związku z tym podkreślenia wymaga to, iż omawiana ulga:

- 1) dotyczy wyłącznie:
 - a) przychodów ze stosunku służbowego, stosunku pracy, pracy nakładczej oraz spółdzielczego stosunku pracy, za które – w myśl art. 12 ust. 1 P D O F i z U – uważa się wszelkiego rodzaju wypłaty pieniężne oraz wartość pieniężną świadczeń w naturze bądź ich ekwiwalenty, bez względu na źródło finansowania tych wypłat i świadczeń, a w szczególności: pensję zasadniczą, wynagrodzenia za godziny nadliczbowe, różnego rodzaju dodatki, nagrody, wynagrodzenie za urlop i chorobę, ekwiwalent urlopowy, a także wartość innych nieodpłatnych świadczeń lub świadczeń częściowo odpłatnych,
 - b) przychodów z umów zlecenia (z wyjątkiem przychodów uzyskanych na podstawie umów zawieranych w ramach prowadzonej przez podatnika pozarolniczej działalności gospodarczej) uzyskiwanych jedynie od:
 - osoby fizycznej prowadzącej działalność gospodarczą, osoby prawnej i jej jednostki organizacyjnej oraz jednostki organizacyjnej niemającej osobowości prawnej,

- właściciela (posiadacza) nieruchomości, w której lokale są wynajmowane, lub działającego w jego imieniu zarządcy albo administratora – jeżeli podatnik wykonuje te usługi wyłącznie dla potrzeb związanych z tą nieruchomością,
 - przedsiębiorstwa w spadku (art. 13 pkt 8 PDOFizU);
- 2) **w efekcie – nie dotyczy np.:**
- a) świadczeń z tytułu zasiłku chorobowego, zasiłku macierzyńskiego, zasiłku opiekuńczego oraz świadczenia rehabilitacyjnego, wypłacanych przez płatnika na podstawie ZasiłkiU (świadczenia te, zgodnie z treścią art. 20 ust. 2 PDOFizU, stanowią przychody z innych źródeł – także wtedy, gdy są wypłacane przez pracodawcę),
 - b) przychodów z umów o dzieło, umów o zarządzanie przedsiębiorstwem, kontraktów menedżerskich i umów o podobnym charakterze.

Co ważne, na mocy ustawy z 28.11.2020 r. o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych, ustawy o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2020 r. poz. 2123), od 1.1.2021 r. „zerowym PIT” objęte są otrzymane przez podatnika do ukończenia 26. roku życia przychody:

- 1) ze stosunku służbowego, stosunku pracy, pracy nakładczej, spółdzielczego stosunku pracy,
 - 2) z umów zlecenia, o których mowa w art. 13 pkt 8 PDOFizU,
 - 3) z tytułu odbywania praktyki absolwenckiej, o której mowa w przepisach ustawy z 17.7.2009 r. o praktykach absolwenckich (t.j. Dz.U. z 2018 r. poz. 1244),
 - 4) z tytułu odbywania stażu uczniowskiego, o którym mowa w art. 121a ustawy z 14.12.2016 r. – Prawo oświatowe (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 910 ze zm.)
- do wysokości nieprzekraczającej w roku podatkowym kwoty 85 528 zł.

Jeśli w jednym miesiącu pracownik spełniający warunki do korzystania z „zerowego PIT”, otrzymuje zarówno zasiłek z ubezpieczenia społecznego (np. zasiłek chorobowy), jak i przychody ze stosunku pracy (w tym np. pensję i wynagrodzenie za chorobę), wówczas:

- 1) należności z umowy o pracę wolne są od podatku na mocy art. 21 ust. 1 pkt 148 PDOFizU,
- 2) od zasiłku należy naliczać zaliczkę podatkową na zasadach ogólnych (stosując kwotę zmniejszającą miesięczną zaliczkę podatkową, o ile pracownik złożył w zakładzie pracy PIT-2).

W uzasadnieniu do wprowadzającej „zerowy PIT” ZmPDOFizMłodU, wskazano wyraźnie, że w kontekście nowej ulgi:

- 1) istotny jest wiek podatnika na moment uzyskania przychodu, a nie wiek na moment zawarcia umowy czy wykonywania pracy;
- 2) wiek ustalany powinien być z uwzględnieniem pełnej daty urodzenia, a nie wyłącznie miesiąca lub roku urodzenia.

Warto w tym miejscu zwrócić dodatkowo uwagę na wyjaśnienia resortu finansów, z których wynika, że „zerowym PIT” objęte są przychody, które podatnik otrzymał do

dnia 26. urodzin (włącznie), niezależnie od tego, za jaki okres przysługuje dana należność.

Potwierdza to m.in.:

- 1) odpowiedź MF z 17.9.2019 r. na interpelację poselską Nr 33414 w sprawie stosowania zwolnienia z opodatkowania przychodów osiągniętych przez podatnika do ukończenia 26. roku życia – stwierdzono w niej, że dla zastosowania nowego zwolnienia decydujące jest to, czy przychody podatnik otrzymał po 31.7.2019 r. (tj. po dniu wejścia w życie ustawy) oraz czy na moment ich otrzymania podatnik nie ukończył 26. roku życia oraz nie został przekroczony limit zwolnienia. W konsekwencji, jeżeli podatnik kończy 26 lat np. w dniu 20 września br., to przychody ze stosunku służbowego, stosunku pracy, pracy nakładczej, spółdzielczego stosunku pracy oraz umów zlecenia zawartych z firmą, które otrzyma (od dnia 1 sierpnia) do dnia urodzin (włącznie), są objęte zwolnieniem od podatku w tej części, w której mieszczą się w limicie zwolnienia określonego za 2019 r. (limitu zwolnienia nie przelicza się na dni);
- 2) interpretacja dyrektora KIS z 25.9.2019 r. (0112-KDIL3-1.4011.202.2019.2.GM, Legalis), w której czytamy: „Literalne brzmienie art. 21 ust. 1 pkt 148 PODOFizU wskazuje, że wolne od opodatkowania (po spełnieniu pozostałych warunków) są przychody otrzymane przez podatnika do ukończenia 26. roku życia. Stąd zatem, jeżeli podatnik kończy 26 rok życia w trakcie miesiąca, zwolnieniu z opodatkowania na mocy ww. przepisu podlegać będą przychody wypłacone do tego dnia, zaś przychody otrzymane po tym dniu podlegać będą opodatkowaniu”.

**Interpretacja indywidualna dyrektora Krajowej Informacji Skarbowej
z 4.11.2019 r. (0113-KDIPT2-1.4011.410.2019.2.MD, Legalis)**

Literalne brzmienie art. 21 ust. 1 pkt 148 PODOFizU wskazuje, że wolne od opodatkowania (po spełnieniu pozostałych warunków) są przychody otrzymane przez podatnika do ukończenia 26. roku życia.

Do ustalenia terminu, o którym mowa w art. 21 ust. 1 pkt 148 PODOFizU, czyli ukończenia 26. roku życia, należy stosować art. 12 § 4 OrdPU, zgodnie z którym terminy określone w latach kończą się z upływem tego dnia w ostatnim roku, który odpowiada początkowemu dniowi terminu, a gdyby takiego dnia w ostatnim roku nie było – w dniu, który poprzedzałby bezpośrednio ten dzień. W sytuacji zatem, gdy podatnik urodził się 7 listopada, ukończenie 26. roku życia nastąpi 7 listopada. Zatem wypłata postawiona do dyspozycji podatnika również w tym dniu podlega powołanemu na wstępie zwolnieniu.

(...) Sam moment naliczania wynagrodzenia w niniejszym przypadku nie jest momentem właściwym do zastosowania zwolnienia z art. 21 ust. 1 pkt 148 PODOFizU, istotny natomiast jest dzień „postawienia do dyspozycji” wynagrodzenia dla pracownika oraz moment ukończenia 26. roku życia.

(...) jeśli więc przekazanie na rachunek bankowy wynagrodzenia, jak i premii (postawienie ich do dyspozycji) nastąpi przed dniem lub w dniu 26. urodzin pracownika, to zastosowanie znajdzie zwolnienie przedmiotowe, o którym mowa w art. 21 ust. 1 pkt 148 PODOFizU, a przychody te będą zwolnione z opodatkowania, wobec czego Wnioskodawca nie będzie zobowiązany do pobrania zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych. Natomiast, jeśli wypłata wynagro-

dzenia (postawienie do dyspozycji) nastąpi po dniu 26. urodzin pracownika, Wnioskodawca, jako płatnik, winien naliczyć i pobrać zaliczkę na podatek dochodowy od osób fizycznych.

Co ciekawe, część ekspertów, kierując się brzmieniem art. 112 KC, uważa, że „zerowym PIT” objęte są wypłaty dokonane najpóźniej w dniu poprzedzającym dzień 26. urodzin, gdyż zgodnie z przytoczonym przepisem przy obliczaniu wieku osoby fizycznej termin upływa z początkiem ostatniego dnia, a więc termin ukończenia określonej liczby lat upływa z początkiem dnia, który jest wyznaczony datą urodzin osoby fizycznej.

Omawiając „zerowy PIT”, należy pamiętać, iż:

- 1) aby płatnik mógł nie odprowadzać w 2019 r. podatku od przychodów zatrudnionego podatnika w wieku do 26 lat, musiał otrzymać od niego oświadczenie potwierdzające, że jego dochody uzyskane w okresie od 1.8.2019 r. do 31.12.2019 r. podlegają w całości zwolnieniu z podatku na mocy „zerowego PIT”;
- 2) od początku 2020 r. płatnik do niepobierania podatku na mocy „zerowego PIT” nie potrzebuje żadnego wniosku od zatrudnionego podatnika;
- 3) od 2020 r. obowiązuje reguła, w myśl której, jeżeli podatnik złoży płatnikowi pisemny wniosek o pobór zaliczek bez stosowania „zerowego PIT”, płatnik pobiera zaliczki bez stosowania tego zwolnienia najpóźniej od miesiąca następującego po miesiącu, w którym otrzymał wniosek (wniosek ten składa się odrębnie dla każdego roku podatkowego);
- 4) limit 85 528 zł obowiązuje niezależnie od liczby zawartych umów lub liczby podmiotów (płatników) stawiających do dyspozycji podatnika przychody z pracy lub z umów zlecenia;
- 5) przy obliczaniu ww. limitu nie należy brać pod uwagę przychodów z pracy oraz z umów zlecenia podlegających opodatkowaniu zryczałtowanym podatkiem dochodowym, przychodów zwolnionych z PIT oraz przychodów, od których na podstawie OrdPU zaniechano poboru podatku w drodze rozporządzenia ministra finansów;
- 6) nadwyżka przychodów ponad kwotę wskazanego limitu podlegać powinna opodatkowaniu na ogólnych zasadach przy zastosowaniu skali podatkowej (do nadwyżki tej mają zastosowanie koszty uzyskania przychodów określone dla przychodów ze stosunku pracy oraz umowy zlecenia, a wysokość tych kosztów nie może przekroczyć kwoty przychodów z danego źródła, które podlegają opodatkowaniu. W konsekwencji, jeżeli wspomniane przychody są w całości wolne od podatku dochodowego na mocy omawianej ulgi, koszty uzyskania przychodów z tych źródeł wynoszą 0 zł);
- 7) ulga ta nie obejmuje przychodów opodatkowanych w sposób zryczałtowany;
- 8) nie zmieniły się zasady rozliczeń składkowych, przy czym od 1.8.2019 r. obowiązuje reguła, w myśl której w przypadku gdy składka na ubezpieczenie zdrowotne obliczona od przychodu objętego nowym zwolnieniem podatkowym jest wyższa od zaliczki na podatek dochodowy, którą płatnik obliczyłby, gdyby przychód ubezpieczonego nie był wyłączony z opodatkowania, składkę za poszczególne miesiące obniża się do wysokości tej zaliczki – w konsekwencji, gdyby hipotetyczna zaliczka na podatek była niższa niż składka zdrowotna (9%), wówczas należałoby składkę tę obniżyć do kwoty hipotetycznej zaliczki.

Przykład

21-letni pracownik zatrudniony na cały etat w styczniu 2021 r. chorował przez 6 dni, za co przysługiwały mu następujące należności:

- 1) wynagrodzenie chorobowe brutto: 202,50 zł,
- 2) zasiłek chorobowy brutto: 405 zł.

Uwzględniając fakt, iż ww. pracownik:

- 1) za przepracowaną część stycznia zyskał prawo do pensji w wysokości 3519,98 zł brutto,
- 2) uprawniony jest do kwoty zmniejszającej miesięczne zaliczki podatkowe (43,76 zł), a jego podatek wynosi 17%,
- 3) spełnia ustawowe warunki wymagane przy „zerowym PIT”,

rozliczenie styczniowej listy płac w opisanym przypadku powinno wyglądać następująco:

- 1) składki na ubezpieczenia społeczne:
 - a) emerytalna: $3519,98 \text{ zł} \times 9,76\% = 343,55 \text{ zł}$,
 - b) rentowa: $3519,98 \text{ zł} \times 1,5\% = 52,80 \text{ zł}$,
 - c) chorobowa: $3519,98 \text{ zł} \times 2,45\% = 86,24 \text{ zł}$,
 - d) łącznie: $343,55 \text{ zł} + 52,80 \text{ zł} + 86,24 \text{ zł} = 482,59 \text{ zł}$;
- 2) składka na ubezpieczenie zdrowotne:
 - a) podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne (kwota brutto zaliczki pomniejszona o składki na ubezpieczenia społeczne):
 $(3519,98 \text{ zł} + 202,50 \text{ zł wyn. za chorobę}) - 482,59 \text{ zł} = 3239,89 \text{ zł}$,
 - b) pełna składka na ubezpieczenie zdrowotne: $3239,89 \text{ zł} \times 9\% = 291,59 \text{ zł}$,
 - c) składka zdrowotna odliczana od podatku: 0 zł (składka na ubezpieczenie zdrowotne, której podstawę wymiaru stanowi dochód/przychód wyłączony z podstawy podatkowej, nie może być odliczana od podatku – tak stanowi art. 27b ust. 1 pkt 1 lit. b PDOFizU);
- 3) zaliczka na podatek dochodowy od zasiłku, gdyż pozostałe świadczenia są wolne od podatku na mocy „zerowego PIT”:
 $405 \text{ zł} \times 17\% - 43,76 \text{ zł} = 25,09 \text{ zł} \approx 25 \text{ zł}$;
- 4) kwota netto zaliczki do wypłaty: $3519,98 \text{ zł} + 202,50 \text{ zł wyn. za chorobę} + 405 \text{ zł zas. chorobowy} - 482,59 \text{ zł} - 291,59 \text{ zł} - 25 \text{ zł} = 3328,30 \text{ zł}$.

5.1. Obliczenie podatku w przypadku, gdy przychody przekraczają w roku limit zwolnienia z podatku dla młodych

W praktyce niekiedy dochodzi do sytuacji, w których przychód podatnika do 26. roku życia w danym miesiącu przekracza limit 85 528 zł. Powoduje to konieczność naliczenia od nadwyżki ponad wskazany pułap zaliczki podatkowej na ogólnych zasadach, a więc przy zastosowaniu skali podatkowej (do nadwyżki mają zastosowanie koszty uzyskania przychodów określone dla przychodów wymienionych w art. 21 ust. 1 pkt 148 PDOFizU, a wysokość tych kosztów nie może przekroczyć kwoty przychodów z danego źródła, które podlegają opodatkowaniu).

Aby takiego naliczenia dokonać prawidłowo, **płatnik musi mieć na uwadze, że:**

- 1) ustalając limit przewidziany w ramach omawianego zwolnienia podatkowego (ustalony w art. 21 ust. 1 pkt 148 PDOFizU), **przychodów uwzględnianych w liście nie pomniejsza się o kwoty składek na ubezpieczenia społeczne finansowanych przez pracownika** – uwzględnia się więc tu „kwoty brutto”;

- 2) **zerowym PIT nie są objęte zasiłki z ubezpieczenia społecznego** należne w razie choroby, opieki, wypadku lub macierzyństwa (np. zasiłek chorobowy, macierzyński czy opiekuńczy), a zatem ich **kwota nie wchodzi do limitu 85 528 zł**;
- 3) **po przekroczeniu progu przychodu wynoszącego 85 528 zł stosuje się w pierwszej kolejności stawkę podatku w wysokości 17% (gdyż uzyskane do momentu osiągnięcia progu przychodowego przewidzianego dla „zerowego PIT” świadczenia zwolnione są z opodatkowania)**, a dopiero gdy dochód (czyli już podlegający opodatkowaniu przychód pomniejszony o składki społeczne pobrane z należności zatrudnionego i koszty uzyskania przychodu) przekroczy górną granicę pierwszego przedziału skali podatkowej, wówczas należy zacząć stosować stawkę podatku 32% – oznacza to, że od momentu objęcia osoby do 26. roku życia obowiązkiem podatkowym (z powodu przekroczenia pułapu 85 528 zł) trzeba niejako od zera zacząć naliczać dochód w sposób narastający w celu określenia, kiedy ewentualnie będzie miało miejsce przekroczenie progu podatkowego (85 528 zł). Powyższe znajduje potwierdzenie w wydanych przez MF objaśnieniach podatkowych z 14.4.2020 r. „Nowa preferencja w podatku dochodowym od osób fizycznych dla młodych osób” (dostępnych na stronie internetowej www.podatki.gov.pl). Czytamy w nich: „(...) jeżeli na moment otrzymania przychodów ze stosunku pracy i stosunków pokrewnych lub z osobiście wykonywanej działalności na podstawie umowy zlecenia (w tym z tytułu zaległego wynagrodzenia za okres przed 1 sierpnia 2019 r.), podatnik spełnia warunki do ulgi dla młodych (nie został przekroczony ani wiek, ani limit przychodów), płatnik stosuje ulgę dla młodych, co oznacza, że przychodów tych nie wlicza do podstawy obliczenia zaliczki na podatek. (...) W sytuacji, gdy płatnik nie wlicza przychodów objętych ulgą dla młodych do podstawy obliczenia zaliczki na podatek, to nie uwzględnia ich również w dochodach podatnika uzyskanych od początku roku, o których mowa w art. 32 ust. 1 PODOFizU.
Wyjaśnienia praktyczne:
W 2020 r. firma zatrudniała pracownika, który ma 24 lata. Jego miesięczne zarobki to 10 000 zł. We wrześniu przychody z pracy (za miesiące od stycznia do września) przekroczyły 85 528 zł (z czego 85 528 zł korzystało z ulgi dla młodych).
Czy za wrzesień płatnik pobiera zaliczkę na podatek, a jeśli tak, to według jakiej stawki, 17% czy 32%?
Tak, za wrzesień płatnik pobiera zaliczkę na podatek. Wysokość zaliczki płatnik oblicza według stawki 17%, gdyż podlegający opodatkowaniu dochód podatnika uzyskany od początku roku w tym zakładzie nie przekroczył kwoty 85 528 zł (90 000 zł – 85 528 zł = 4 472 zł).”;
- 4) **odliczane odpowiednio od przychodu i podatku nie mogą być składki na ubezpieczenia społeczne i składki na ubezpieczenie zdrowotne, których podstawę wymiaru stanowi dochód (przychód) zwolniony od podatku na podstawie PODOFizU oraz składki, których podstawę wymiaru stanowi dochód, od którego na podstawie przepisów OrdPUs zaniechano poboru podatku (art. 26 ust. 1 pkt 2 lit. b i art. 27b ust. 1 pkt 1 lit. b PODOFizU).**

Przykład

24-letni pracownik (uprawniony do ulgi „zerowy PIT”) w zatrudniającej go spółce uzyskał w okresie od stycznia do listopada 2021 r. wynagrodzenie za pracę w łącznej wysokości 82 500 zł brutto (jest to jego jedyne źródło przychodu).

W grudniu 2021 r. przysługujące mu należności wyniosły:

- 1) wynagrodzenie za pracę: 6050 zł brutto,
- 2) wynagrodzenie chorobowe: 417,75 zł brutto,
- 3) zasiłek chorobowy: 278,50 zł.

Uwzględniając fakt, iż jest on uprawniony do podstawowych kosztów uzyskania przychodu (250 zł) oraz kwoty zmniejszającej miesięczne zaliczki na podatek (43,76 zł), jego grudniowa lista płac powinna wyglądać jak poniżej:

Lp.	Składniki	Działanie	Kwota
1.	Wynagrodzenie za pracę		6050,00 zł
2.	Wynagrodzenie chorobowe		417,75 zł
3.	Zasiłek chorobowy		278,50 zł
4.	Podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne	6050 zł	6050,00 zł
5.	Składka emerytalna finansowana przez pracownika do pobrania z wynagrodzenia	$6050 \text{ zł} \times 9,76\%$	590,48 zł
6.	Składki rentowe finansowane przez pracownika do pobrania z wynagrodzenia	$6050 \text{ zł} \times 1,5\%$	90,75 zł
7.	Składka chorobowa do pobrania z wynagrodzenia	$6050 \text{ zł} \times 2,45\%$	148,23 zł
8.	Razem składki ZUS finansowane przez pracownika do pobrania z wynagrodzenia	$590,48 \text{ zł} + 90,75 \text{ zł} + 148,23 \text{ zł}$	829,46 zł
9.	Podstawa składki zdrowotnej do pobrania z wynagrodzenia	$6050 \text{ zł} + 417,75 \text{ zł} - 829,46 \text{ zł}$	5638,29 zł
10.	Składka zdrowotna do pobrania z wynagrodzenia	$5638,29 \text{ zł} \times 9\%$	507,45 zł
11.	Przychód ze stosunku pracy podlegający opodatkowaniu (ponad limit 85 528 zł)	$[6050 \text{ zł} + 417,75 \text{ zł} - (85 528 \text{ zł} - 82 500 \text{ zł przychodu uzyskanego od stycznia do listopada)]$	3439,75 zł
12.	Podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne do odliczenia od dochodu	$[6050 \text{ zł} - (85 528 \text{ zł} - 82 500 \text{ zł przychodu uzyskanego od stycznia do listopada)]$	3022,00 zł
13.	Składka emerytalna do odliczenia od dochodu	$3022 \text{ zł} \times 9,76\%$	294,95 zł
14.	Składki rentowe do odliczenia od dochodu	$3022 \text{ zł} \times 1,5\%$	45,33 zł
15.	Składka chorobowa do odliczenia od dochodu	$3022 \text{ zł} \times 2,45\%$	74,04 zł
16.	Razem składki społeczne do odliczenia od dochodu	$294,95 \text{ zł} + 45,33 \text{ zł} + 74,04 \text{ zł}$	414,32 zł

[Przejdź do księgarni →](#)